

Innst. O. nr. 37

(2006-2007)

Innstilling til Odelstinget fra familie- og kulturkomiteen

Ot.prp. nr. 7 (2006-2007)

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om lov om endring i lov 24. februar 1995 nr. 11 om lotterier m.v. (avgift til tiltak mot pengespillproblemer)

Til Odelstinget

1. SAMMENDRAG

I proposisjonen fremmer Kultur- og kirkedepartementet forslag om endringer i lov 24. februar 1995 nr. 11 om lotterier § 3. Endringen går ut på å innføre hjemmel for å kunne innkreve en sektoravgift til finansiering av tiltak som kan forebygge og redusere pengespillproblemer i befolkningen. Sektoravgiften skal kun innkreves for oppstilte gevinstautomater i inntektsåret 2007.

Videre orienterer departementet om at en tar sikte på at den vedtatte opphevelsen av § 10 i lotteriloven settes i kraft fra 1. juli 2007, noe som vil innebære at eksisterende gevinstautomater ikke kan stå oppstilt fra denne datoen.

2. DEPARTEMENTETS VURDERING

2.1 Avgift til tiltak mot pengespillproblemer

Departementet viser til at ingen høringsinstanser har gått imot at det innføres en sektoravgift for gevinstautomater, øremerket tiltak som skal forebygge og redusere pengespillproblemer i befolkningen. Departementet er av den oppfatning at ikke bare overskuddet fra Norsk Tipping, men også gevinstautomatbransjens inntekter, skal bidra til å realisere slike tiltak. Tall fra Hjelpelinjen for spilleavhengige tyder på at hoveddelen av dem som tar kontakt, oppgir automatspill som sitt hovedproblem. Det er derfor gode

grunner for å innføre en ordning der inntekter fra automatene også bidrar til å finansiere forebyggende og behandlende tiltak, siden denne formen for spill forårsaker mest pengespillproblemer.

Tiltaket foreslås gjennomført ved en sektoravgift på alle gevinstautomater som omfattes av § 4-3 i forskrift 21. desember 2000 nr. 1366. Avgiften vil komme i tillegg til oppstillingsgebyret etter § 4-3 i forskrift 21. desember 2000 nr. 1366. De nærmere bestemmelsene om nivået på avgiften og innkrevingen av den vil bli fastsatt i forskrift til lotteriloven. Departementet vil legge opp til at avgiften settes til kr 1 000,- pr. gevinstautomat og at avgiften kun vil bli innkrevd for automater som står oppstilt i 2007. Basert på dagens antall automater vil sektoravgiften gi et tilskudd til tiltak mot pengespillproblemer på om lag 15 mill. kroner. Innkrevingen av avgiften vil skje i forbindelse med innkrevingen av oppstillingsgebyret.

Inntektene fra sektoravgiften kan brukes til tiltak som er omtalt i handlingsplanen mot pengespillproblemer. Også andre tiltak som klart vil ha en forebyggende eller reduserende effekt for utviklingen av pengespillproblemer i befolkningen, skal kunne støttes av inntektene fra avgiften. I forbindelse med avvikling av dagens automater innen 30. juni 2007 bør avgiften også kunne inngå som en del av finansieringen ved eventuell destruksjon av de automater som avvikles. Avviklingen av dagens automater innen 30. juni 2007 vil innebære at avgiften kun innkreves for 2007.

2.2 Opphevelsen av lotteriloven § 10

Ved behandlingen av Innst. O. nr. 124 (2002-2003) om endringer i pengespill- og lotterilovgivningen vedtok Stortinget at lotteriloven § 10 skulle oppheves, jf. lov 29. august 2003 nr. 90. Opphevelsen av

§ 10 trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Opphevelse av § 10 innebærer at det ikke kan gis nye tilatelser til oppstilling av gevinstautomater før en eventuell ny hjemmel for slik automatdrift er vedtatt av Stortinget. Stortingets forutsetning ved vedtakelsen av lovendringen var at opphevelsen av § 10 skulle sammenfalle med ikrafttreddelsen av den nye bestemmelsen i lotteriloven § 15 om enerett for Norsk Tipping til drift av gevinstautomater.

Ikrafttreddelsen av endringsbestemmelsene i lov 29. august 2003 nr. 90 har blitt utsatt i påvente av de rettslige avklaringene av om innføringen av en enerett for Norsk Tipping til drift av gevinstautomater er i samsvar med Norges EØS-rettslige forpliktelser, jf. omtalen under pkt. 2. EFTA-domstolen vil ventelig i første del av 2007 ta stilling til de EØS-rettslige sidene ved automatereformen etter at EFTAs overvåkingsorgan fremmet et traktatbruddssøksmål mot Norge for domstolen. For å få brakt til opphør de store pengespillproblemer som dagens gevinstautomater bidrar til, legges det opp til, uavhengig av utfallet av EFTA-domstolens behandling, at opphevelsen av lotteriloven § 10 settes i kraft fra 1. juli 2007. Dette vil fjerne hjemmelen for dagens utplassering av gevinstautomater.

Dersom EFTA-domstolen konkluderer med at innføringen av enerettsmodellen er i strid med Norges forpliktelser etter EØS-avtalen, vil imidlertid den vedtatte endringen i lotteriloven § 15 om Norsk Tippings enerett til drift av gevinstautomater ikke kunne settes i kraft. Departementet vil da komme tilbake til Stortinget med en vurdering av om det bør utarbeides et nytt regelverk for drift av gevinstautomater i Norge.

3. KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Knut Gravråk, Britt Hildeng, Espen Johnsen og Tove Karoline Knutsen, fra Fremskrittspartiet, Ulf Erik Knudsen og Karin S. Woldseth, fra Høyre, Olemic Thømmessen, fra Sosialistisk Venstreparti, May Hansen, fra Kristelig Folkeparti, lederen May-Helen Molvær Grimstad, fra Senterpartiet, Erling Sande, og fra Venstre, Trine Skei Grande, viser til fremlegget fra Regjeringen om forslag til endringer i lov av 24. februar 1995 nr. 11 om lotterier m.v. (lotteriloven). Komiteen vil understreke betydningen av å iverksette tiltak mot pengespillproblemer.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre, mer-

ker seg at departementet orienterer om at den tar sikte på at den vedtatte opphevelsen av § 10 i lotteriloven settes i kraft fra 1. juli 2007, noe som vil innebære at eksisterende gevinstautomater ikke kan stå oppstilt fra denne datoen. Flertallet slutter seg til dette.

Komiteen merker seg at det er et betydelig problem knyttet til automatvirksomhet og spilleavhengighet. Innføring av en avgift vil være et av flere tiltak som vil kunne begrense pengespillproblemer knyttet til automatspill. For å begrense den negative effekten av automatspill, ble det i 2003 besluttet under regjeringen Bondevik II en automatreform som gikk ut på å underlegge automatvirksomheten et statlig monopol drevet av Norsk Tipping. Automatbransjen saksøkte staten med påstand om at denne nye reguleringen var i strid med EØS-avtalen. I Borgarting lagmannsretts dom av den 26. august 2005 fikk staten medhold i at automatereformen ikke var i strid med Norges EØS-rettslige forpliktelser. Høyesterett skulle ha behandlet en anke på lagmannsrettens dom i januar 2006. EFTAs overvåkingsorgan ESA kunn gjorde imidlertid i november 2005 at de ville ta ut et traktatbruddssøksmål for EFTA-domstolen mot Norge, fordi overvåkingsorganet mener automatereformen er i strid med Norges forpliktelser etter EØS-avtalen. Høyesterett valgte etter dette å utsette sin behandling av anken til etter at EFTA-domstolens avgjørelse foreligger. Departementet forventer at en avgjørelse fra EFTA-domstolen kan foreligge i første halvdel av 2007. De rettslige tvistene har forhindret staten i å iverksette de tiltakene Stortinget vedtok i 2003. Det er derfor behov for å styrke tiltak rettet mot spilleavhengighet knyttet til de gevinstautomatene vi finner i markedet i dag.

Komiteen viser til at det også er igangsatt en del tiltak for å begrense og regulere automatspill for å forhindre spilleavhengighet. Herunder finner vi seddelforbudet, opprettelse av hjelpelinjer og andre støttetilbud. Komiteen mener det er behov for å styrke forskning, informasjon, forebygging og behandling i forhold til spilleavhengighet. Regjeringen avsetter hvert år inntil 0,5 pst. av Norsk Tippings overskudd til disse tiltakene. I 2006 utgjør dette 12 mill. kroner. Innføring av en sektoravgift vil styrke dette arbeidet ytterligere.

Komiteen merker seg at ingen av høringsinstansene går imot en innføring av avgiften.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til det viktige arbeidet som gjøres av frivillige organisasjoner, men vil understreke at disse må finne andre finansieringskilder enn gevinstautomater. Dette medlem har derfor fremmet forslag om at Regjeringen må utrede på hvilken måte

de frivillige organisasjonene kan få statlig støtte for å kunne videreføre arbeidet sitt og legge fram en stortingsmelding om dette, jf. Dokument nr. 8:107 (2005-2006). Dette medlem mener det er viktig at Regjeringen nå jobber parallelt med tiltak for å sikre inntektsgrunnlaget til frivillige organisasjoner samtidig som gevinstautomatene avvikles.

4. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Odelstinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om endring i lov 24. februar 1995 nr. 11 om
lotterier m.v. (avgift til tiltak mot
pengespillproblemer)

I

I lov 24. februar 1995 nr 11 om lotterier m.v. skal § 3 annet ledd nytt tredje punktum lyde:

Departementet kan ved forskrift bestemme at det skal betales en årlig avgift for gevinstautomater til dekning av utgifter til tiltak mot pengespillproblemer.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen fastsetter.

Oslo, i familie- og kulturkomiteen, den 19. desember 2006

May-Helen Molvær Grimstad

leder

Olemic Thommessen

ordfører

